Ч. 129 (12.785). Львів, субота 13. червня 1931. Pocztowa opłata zaliczono ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Перед революцією у Німеччині?

Львів, 10. червня 1931

Відвідини німецьких міністрів в Англії заступадізували на сторінках преси німецькі справи. Нема мабуть буквально ні одного політичного часопису у світі, який не розписувався би на тему успіхів чи невдач англьо-німецьких розмов у Чекерс. Однак всетаки більшість публіцистів та публіцистичних агенцій розглядає цю поїздку у площині закордонно-політичних заходів Німеччини й диплёматичної гри Англії, а кажучи про конкретні справи, порушувані у Чекерс, згадує про т. зв. репараційну та розброєневу проблеми у такій формі, що пересічний читач із ширшого світа і тими ґазетними коментарями не зворушується і самою зустрічю керманичів двох европейських великодержав перестає цікавитися: бо чейже ці дві проблеми, „репарації“ і „розброєння“ істнують від першого дня післявоєнного миру і належать — до справ найбільше „нудних“, найбільше помотаних і найбільше безнадійних. Не диво, що сам звук тих назв відстрашує громадянина, який не любить запускатися в глиб лябіринту таких міжнародніх фінансово-політичних проблем, як „репарації“, чи такої „метафізичної“ проблеми, як нещасне „розброєння“. Таким чином збільшене зацікавлення німецькими справами в опінії широких верств читачів політичної преси, з другого боку є паралізоване пресовими коментарями, що висувають справи для тих самих читачів далекі й нецікаві.

Зрозуміння цього моменту та одночасно допливи тривожних вісток із внутрішнього терену Німеччини довели до того, що нині маємо вже у великих часописах щораз менше теоретичних статтей про вартість ріжних постанов пляну Йонґа та про ріжні тези у проблємі міжнароднього розброєння, зате щораз більше уваг про ...то-практичні, буденні справи німецького життя, такі — очевидно — справи, які своїм значінням переходять далеко поза межі німецької держави. І з хвилиною, коли люди з широкого світу почали справді поважно приглядатися нинішнім німецьким відносинам, змінився теж поважно тон, в якому досі взагалі про ці відносини говорено. Навіть серед такої преси, яка взагалі все, що німецьке, звикла трактувати наскрізь тенденційно, ба навіть погірдливо й образливо, висловлюючи хіба злорадість з приводу німецьких труднощів а зрештою всі прояви німецького життя представляючи з погляду потреби закордонної контролі над ним і репресій, — навіть така частина чужинецької преси починає нині — тривожитися.

А тривожитися справді є чим. Справа воєнних відшкодувань здається нам чужа і далека і загал нпр. наших громадян знає про неї хіба те, що це — мовляв — одна з несправедливостей версайського миру. Цілком інакше виглядає ця справа у німецькій дійсності, яка відчуває її у формі обтяження поверх двома міліярдами зол. німецьких марок щорічного бюджету! Для кращого зрозуміння цього великанського тягару пригадаймо, що цілий вишрубований річний державний бюджет Польщі є половиною того, що має Німеччина виплачувати річно до Банку Міжнародніх Виплат, вірніше кажучи — Франції. Єдинаж можливість збільшення державних прибутків — збільшений експорт — унеможливлена митними барієрами чужих держав, особливо головного вірителя цілої Европи — Злучених Держав Півн. Америки. Шалена надпродукція промислових виробів при браку ринків їхнього збуту довела врешті до рекордової цифри 4-ох з чвертю міліонів офіціяльно зареєстрованих безробітних в Німеччині, при чому ця цифра далеко неповна. Відплив-же безробітних за кордон, передовсім до Америки, замкнений також відповідними еміґраційними законами закордону, і то в першу чергу — Америки! Держава рятується, як звичайно, в обмежуванні видатків з одного боку, та з другого — в накладанні щораз нових тягарів на громадян. Користаючи з конституційних прав марш. Гінденбурґ підписав уже другу „Нотфероднунґ“ (примусовий розпорядок), який в останнє накладає пересічно на кожну німецьку родину ок. 250 зол. податку! Не диво, що в такому стані речей німецька господарська криза дійшла до межі, в якій кінчаються потрясення економічні та починаються соціяльні і політичні.

І нині на овиді найближчої і найбільше реальної будуччини Німеччини появилася дилема: комуністичний чи фашистівський (гітлерівський) державний переворот?! І німецький робітник і міщанин і інтеліґент розумово здають собі оправу, що більшовизм є руїною цілої дотеперішньої системи, руїною народнього господарства та всіх клітин громадського, родинного й індивідуального життя. Розуміють теж німці, що гітлеризм досі не зумів проявитися у ніякому творчо-позитивному напрямку при всіх тих можливостях, які дістав після останньої величезної виборчої побіди й висилки до райхстаґу півтора сотні послів. А проте одні і другі обіцюють їм анулювання накинених їм у Версаї та лише змодифікованих потім у Льондоні (плян Доза) й Газі (плян Йонґа) грошевих воєнних зобовязань та анулювання пізніших довгів, зроблених у старих вірителів на те, щоби тимчасово підтримати свою веґетацію. І ці обіцянки є рішаючими для психіки німецької вулиці, яка тужить за всім, що лише принесло би — якусь зміну нинішнього ненависного стану.

Не диво, що сьогодні небезпека шалених соціяльних і політичних потрясень у такій центрально-европейській великодержаві, як Німеччина, починає поволі хвилювати всіх, хто не дивиться на світ лише крізь призму ґерманофобства та шкурних інтересів, обрахованих на 24 годин наперед.

Очевидно, цей процес дозрівання свідомости поваги положення поступає надзвичайно поволі: доказом цього позавчорашня промова Бріяна з гострим протестом проти самої ідеї ревізії пляну Йонґа, як нереального і для Німеччини вбивчого. І якщо цей процес зрозуміння трагічної ситуації не назріє ще поки час, можемо бути свідками катастрофи, якої світ ще не переживав: бо чейже ясно, що лява з вулькану, який вибухне у Берліні, не зупиниться на границях повоєнної Німеччини.

Політичні експерименти і дійсність на Волині.

(Кореспонденція з Волині.)

I.

Заперечувати цього не можна. Польські політичні чинники вже від довшого часу намагаються ввійти в контакт з українськими масами північно-західних земель. Підхід ішов з двох політичних сторін: партійного й урядового.

Контакту з українцями шукали пепеесівці, визволенці, пястівці і навіть ендеки. Але контакту своєрідного, традиційно-польського. А які були наслідки цих шукань? Найменше взаїмне наближення негайно доводило до ще більшого віддалення. Сьогодні польські партії опинилися так далеко від українських мас, що вже не може й бути мови про якийнебудь контакт.

Причини цього? Поперше, польські названі політичні партії шукали в українців не чесної співпраці, як рівні з рівними, а геґемонії над українським політичним життям. Подруге, через цю геґемонію отверто прямували до польщення українських мас шляхом спинювання національного росту й утраквізації життя. Цієї правди нема чого завивати в папірці.

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 28 maja 1931 r. Sąd okręgowy Wydział VI karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 112. czasopisma „Dilo“ z daty Lwów dnia 23. maja 1931 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 231/31 na posiedzeniu niejawnem w dniu 28. maja 1931 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 22 maja 1931 r. przez Prokuratora Sądu okręg. we Lwowie konfiskatę czas. „Dilo“ Nr. 112 z daty Lwów dnia 23 maja 1931 r. zawierającego 1) w artykule pt. „Jak ce my rozumijemo“ od słów „ne zminyt“ do końca artykułu, 2) artykule pt. „U O. W. pro“ tytuł z artykułem do słów „menszyn“ znamiona ad ustęp 1) 2) zbrodni z § 65a uk. nadto ad 2) występku z § 305 uk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17/12 1862 Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej ustępów artykułów ma na celu pod 1)?) propagować wzgardę i nienawiść do administracji Państwa wzgl. do jednolitego Związku Rzeczypospolitej, nadto pod 2) wychwalać i usprawiedliwiać działalność Ukraińskiej Organizacji Wojskowej co odpowiada znamionom zbrodni z § 65a) uk. występku z § 305 uk. Według §§ 487, 489, 593 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione.

Przewodniczący: J. Antoniewicz wr.
Protokulant: Z. Łoga wr.
Za zgodność: Lipanowicz starszy sekretarz.

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 1. czerwca 1931 r. Sąd okręgowy Wydział VI karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 117. czasopisma „Dilo“ z daty Lwów dnia 29 maja 1931 r. do Syg. VI. 1. Pr. 242/31 na posiedzeniu niejawnem w dniu 1. czerwca 1931 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 28. maja 1931 r. przez Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „Dilo“ Nr. 117 z daty Lwów dnia 29 maja 1931 r. zawierającego 1) w artykule pt. „11 kriza toho samoho uriadu“ w ustępie od słów „Piśla“ do końca artykułu, 2) w artykule pt. „Kongres PPS.“ a) w ustępie od słów „Polska“ do „kraju“, b) od słów „W promowach“ do „oburennia“ znamiona zbrodni z § 65a) uk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaję się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII 1862 Nr. 6 ex 1862 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej ustępów artykułów ma na celu pod 1) 2) ab) propagować wzgardę i nienawiść do administracji Państwa, co odpowiada znamionom zbrodni z § 6 a) uk. Według §§ 487, 489, 493 pk., oraz §§ 36, 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione.

Przewodniczący: J. Antoniewicz wr.
Protokulant: E. Hopfen wr.
Za zgodność: Lipanowicz starszy sekretarz

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 1. czerwca 1931 r. Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 118 czasopisma „Dilo“ z daty Lwów dnia 30. maja 1930 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 246/31 na posiedzeniu niejawnem w dniu 1. czerwca 1931 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: I. uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 29 maja 1930 r. przez Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie konfiskatę czasopisma. pt. „Dilo“ Nr. 118 z daty Lwów dnia 30 maja 1930 r. zawierającego: 1) w artykule pt. „Nasz bilans u sanacyjnij piatyriczci“ w ustępie od słów „W dilańci“ do końca artykułu. 2) w artykule pt „Sanacja zachopyła hołownu Uprawu TSL.“ w ustępie od słów „ta wsei“ do „z hory“ znamiona ad ustęp 1) zbrodni z § 65a) uk., ad 2) występku z § 300 uk., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzial. redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17 grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 Dzpp. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wyminionych wyżej ustępów artykułów ma na celu pod 1) propagować wzgardę i nienawiść do administracji Państwa, pod 2) wyszydzeniami poniżyć w powadze zarządzenia władz administracyjnych w przedmiocie nadzoru nad zatwierdzeniami, co odpowiada znamionom zbrodni z § 65a) uk. i występku z § 300 uk. Według §§ 487, 489, 493 pk., oraz §§ 36 i 37 ust. pras jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione.

Przewodniczący: J. Antoniewicz wr.
Protokulant: E. Hopfen wr.
Za zgodność: Lipanowicz starszy sekretarz.

Памятайте про могили українських героїв!

Українські маси, хвалити Бога, є дуже чут-
кі на всякі національні небезпеки. Вони відра-
ву відчули ці замасковані стремління й відчах-
нулися від польських партій дуже далеко. Так
далеко, що витворилася справжня прірва. Під
цей час ні одна польська партія не має тут най-
меншого впливу на українську людність. Навіть
більше. Ні одна з них і не вживає ніяких поміт-
них заходів для здобуття цих впливів. Очевидно,
вважається це за річ безнадійну.

II.

До спинення праці польських партій у на-
прямі здобуття собі прихильників зпосеред у-
країнців Волині, у великій мірі причинився „са-
наційний“ табор, який давніші змагання ріжних
польських політ. партій змонополізував у своїх
руках.

Засобом до осягнення цієї ґеґемонії мають
бути старі романтичні гасла, перероблені трохи
на модерний лад. Етикета на цьому новому ви-
данні старої форми польсько-українських від-
носин — визнавання українства — на перший
погляд нібито правдива. Та її ество зраджує за-
надто часто повторюване гасло: „Реґіональна
культура“ і „реґіональне господарське життя“.

Є культура польська, українська, російська.
Пощож якийсь воляпік? — підозріло міркують
навіть найменше підозрілі українці. Адже ж
повне запанування культурного воляпіку виклю-
чає природню українську культуру.

Коли це шило вилазить з мішка, його не-
гайно прикривають „льояльністю“. Але й ця
„льояльність“ зраджує себе на кожному кроці.
Колиб справді уся справа була в „льояльності“,
то так і говорилиб: розвивайтеся, творіть своє
щастя, як умієте, лиш будьте льояльними.

Але ніхто так не каже. Навпаки, усіх тих,
що працюють для української культури та госпо-
дарського розвитку, згори і взагалі проголо-
шують „нельояльними“. Проголошують зате, що
не хочуть резиґнувати з власної української
культури і з власного господарського життя та
не бажають їх заступити реґіоналізмом, який
покищо нагадує теорії альхеміків. На практиці
він є розводненням, обезбарвленням і обезформ-
ленням усього українського.

Такими катеґоріями кваліфікують украін-
ців на північно-західних землях. Є це ґрунтом
для кільчення сумного явища. Люди дуже сум-
ніввих моральних якостей, що за гріш чи за по-
саду, готові зречися всього святого до власної
душі включно, мають марку певних, льояльних
і порядних людей. А чесних людей, для яких гід-
ність і національне добро є святощами, обдира-
ють з доброго імени та спричинюють для них не-
виносимі відносини.

На тлі цієї модної „льояльности“ трапляють-
ся такі куріози. Часто-густо „нельояльні“, щоби
забезпечити себе від можливих неприємностей,
стають найакуратнішими виконавцями законів,
приписів і розпоряджень. „Льояльніж“ натомість
навіть публично бутюжать, що закони „писані
не для них“ і їм вільно не рахуватися з ними.
Вониж льояльні.

III.

В останньому часі польська преса при об-
мірковуванні польсько-українських відносин
цілковито обминає північно-західні землі. Тут,
мовляв, це питання вже вирішене й полагоджене
найкращим способом, та особливо на Волині. Ін-
ші землі повинні йти слідами волинських полі-
тиків і так само просто й геніяльно розвязувати
у себе українське питання по рецепті співпраці
й реґіоналізму.

Це не що інше, як самосуґестія. А природа
самосуґестії є добре знана: викликати у свому
зорі і слуху те, що йде по лінії внутрішнього ба-
жання, незалежно від того, чи воно відповідає
дійсності чи ні.

Волинська дійсність каже про щось зовсім
інше. *Польсько-українське питання на Волині*
ще ніколи не було таке далеке від розвязки, як
як сьогодні. Модерні волинські методи розвязу-
вання цього питання чимраз більше його заплу-
тують і викопують усе глибшу прірву.

Про це можуть дещо сказати факти з не-
давнього минулого. Був час на Волині, коли де-
які українські незалежні діячі в добрій вірі
„конферували“ з представниками польських пар-
тій. З Волині їздили до Варшави делеґації з не-
залежних людей у ріжних пекучих справах. У
соймиках працювали тіж самі незалежні люди.
У першому соймі навіть була невеличка ґрупа
т. зв. автономістів, до якої належав бездоганний
щодо чесности небіжчик сенатор Карпинський
і т. д. Зраджена „історична“ мета польських дія-
чів зліквідувала навіть і цей „контакт“.

Коли пригадаємо собі Осківка, то й у його
роботі найдемо щось подібного до контакту між
двома національностями. Осківко всеж мав ма-
леньку ґрупку селян та інтеліґентів, які деякий
час вірили у щирість порозуміння й користь від
нього для відрубної української культури та го-
сподарського життя.

Коли порівняти цю „осківщину“ з сьогод-
няшньою „певнівщиною“, то требаб було назва-
ти Осківка патріотом і незалежником та вираз-
ником надій і думок бодай маленького гуртка.
Кажемо: коли порівняти його з сьогоднішніми
певними й непевними, які лише все віддають і не
мають за собою нікого, крім кількох переляканих
і стероризованих (своїми) недавніх політ. емі-
ґрантів.

Треба лише дивуватися, що є люди, які ще
не доглянули за їх спиною абсолютної пустки.

Senex.

Дайте моральну й матеріяльну поміч тим, котрі впали жертвою найвищого громадянського обовязку!

НА ЧИСТІ ВОДИ.

Реферат інж. М. Творидла про господарське положення „Просвіти“, виголошений на Загальних Зборах Т-ва дня 4. червня 1931. р.

V. Книжка накладні Оренштайна і висота зобовязань „Просвіти“ у порівнанні з її майном.

Та надії завели. Чому? Кольпортажу доручено філіям так, як правильно повинно бути. Але більшість філій замість взятися до порученої їм орґанізації бібліотек по читальнях, завели дрібну продажу книжок, а осягнену готівку зуживали на біжучі потреби, не пересилаючи її до централі. Не сплативши за перші набори, не могли вони брати книжок на дальший кредит і так загальмувалася ціла справа поширення цих книжок. Сьогодня філії винні „Просвіті“ за книжки понад 100.000 зол. і зуживши гроші на інші цілі є у безвихідному положенні, а „Просвіта“ платить відсотки від залеглих рат та лізе в довги. Колиб „Просвіта“ була оминула філії і пішла з продажею просто до читалень, може булаб оминула цього лиха. Але що сказалиб тоді філії? Зазначу, що також на квоту понад 2.000 долярів кинено книжок на північні землі, відки ще тяжче надіятися покриття.

Сьогодні є такий стан: „Просвіта“ купила у Оренштайна за 260.646 зол., у маґазинах має ще на 184.197 зол. нетто, а розійшлося на суму 76.449 зол. нетто. Оренштайнові винна „Просвіта“ сьогодні 199.414 зол. з відсотками 206.102.90 зол.

Колиб запас книжок на 182.197 зол. нетто розійшовся, бо найменше 2000 читалень потребує зараз книжок щонайменше по 100 зол., отже на суму 200.000 зол., то справа довгу „Просвіти“ для Оренштайна була би зліквідована. А не повинно це бути тяжко, бо статистика виказує, що читальні мають готівкових касових надвижок на 233.000 зол. Мушу згадати ще про ті, просто каригідні, бо відстрашуючі від книжки нарікання, немов то „Просвіта“ закупила непотрібний баляст і перестарілі речі, коли це по правді самі клясики української літератури, як Шевченко, Франко, Квітка, Марко Вовчок, Федькович, Коцюбинський, Мирний та інші. Але хто не хоче книжки Оренштайна, може виміняти її за іншу. З представленого видимо, що „Просвіта“ моглаб сплатити довги, якщо сплатили би їй низи. Але чи Виділ винен тому, що філіяльні Виділи не дописали? І чи можна накидуватися на „Просвіту“ за те, що вона хотіла заспокоїти книжковий голод?!

І на це одно питання хочу відповісти. Чи є причини до публичного алярму „рятувати — як пише „Нова Зоря“ — останки майна „Просвіти“? Як сказано вище, задовження „Просвіти“ сьогоднішнього дня виносить 566.461.25 зол. З днем 30. VI. 1930 р. виносив довг 513.308.02 зол. Зріст довгу на кругло 53.000 зол. від того часу до нині повстав тому, що наслідком пацифікації зменшилися впливи членських вкладок, дару „Просвіті“, якого збірку пересунено з боку уряду на недогідний для „Просвіти“ час, бо разом з „Рідною Школою“; що була здержана в найкращий, бо в осінний час, продажа книжок; а далі тому, що треба було інвестувати знищену — знаним нападом на „Просвіту“, переплетню квотою 14.000 зол.; що вложено досить поважні квоти в новий наклад книжок і т. д. Усіми тими подіями стримана була сплата зобовязань і вплив передплат, а в слід за тим побільшення пасивів. А в цьому ніяк не можна вважати катастрофою, коли візьмемо під увагу, що „Просвіта“ має такі поважні маєтки, що цей довг становить у порівнанні до них невеличкий відсоток. Камяниця у Львові, маєток в Угерцях, в Милованні, в Грабівці, запаси книжок, уладження переплетні і бюр, живий і мертвий інвентар на фільварках, кресценція на полях—усе це таке велике майно, що питаю: чи грозить „Просвіті“ катастрофа, якою лякають нашу суспільність голоси нашої таки преси? І даю сміливу відповідь: Безумовно ні!

Та ще одно. Чується часто голоси немовто „Просвіта“ веде господарку без прелімінаря. Можу запевнити Світлі Збори, що Виділ „Просвіти“ укладає свій прелімінар не лише щороку, але навіть щомісяця, а то й щотижня. Але одночасно питаю: чи можна говорити про реальний прелімінар у стислому значінню слова на рік чи пів в установі, яка залежить від добровільних дарів і членських вкладок та від усіх тих зовнішніх несподіванок, які переживаємо?! Всі хіба знаємо, що „Просвіта“ — не громадський уряд, ні Повітова Рада, ні державний

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 13. ЧЕРВНЯ 1931.

А. СВЄНЦІЦКА. 4)

За східний обряд.

До чого йде латинізація? — Потреба віднови народньої форми. — Затрачений обряд.

Зовсім природно, що ще більша ріжниця буде між цією ж галицькою унією та церквою України, з якою Галичина так сильно розділена політично! І так — латинізація галицької церкви в інший спосіб прямує до поглиблення цієї прірви між поодинокими частинами одного народу. Очевидячки, що вслід за латинізацією церковного обряду може прийти до повного злиття церкви з костелом, з одним спільним духовенством, а за цим відбір земель уніятської церкви в користь польського костела, отже збільшення польського земельного фонду. І в даному випадку така політика римського костела доведе до ще більшого обіднішня українського населення в Польщі.

Механізувати та нівелювати людину не може бути завданням християнської науки, якої основник підніс людину до образу Божого. Тому то католицька церква повинна шукати в унії единства як синтези двох церков і цим робом осягати творче збогачення людського духа, а не доводити одну частину через понижування та сліпе наслідування до зубожіння. Багацтво та ріжновидність життя є славою Бога і Його світа. А для народу церква є його захистом, його надією та покровителькою. Тільки зла воля може мати на меті перемінити церкву у ворожу для народу силу.

Византійський обряд це не механізм, це не бездушна форма, які можна по власному бажанню зміняти. Византійська форма є в даному випадку народньою формою української церкви. Шукати та відновляти цю форму це завдання галицького духовенства, що силою обставин кинене на шлях праці по лінії найменшого спротиву. А лінія ця веде поневолі до латинізації. Ідеального обєднання може ніколи не бути в історії, проте коли перед уніятським духовенством, хоч трохи буде блимати його високий ідеал, то воно зуміє виправдати своє істнування перед Богом та післаннцтво перед народом.

І тим галицьке духовенство покаже, що воно не підчиняється вповні законам механізму життя, не йде за могутнім струмінем політичних, соціяльних та економічних чинників, а навпаки, що воно повне власного релігійного творчого змісту та ставить собі вищу духову мету і докаже ідеалістичний світогляд у церковно-релігійний справах. А тоді завдяки повноті східного та західного вищого досвіду можна буде рішити проблєму синтези Сходу і Заходу взагалі.

Раз затрачений обряд дуже тяжко привернути назад, бо кожна його частина як живий нерв звязана з цілістю і коли вони часто рвуться, тоді нарушується цілість. Ось чому, щоби найти загублені кільця звязку із церковним життям українського народу треба великого духового та творчого захоплення і серед духовенства і серед народу уніятської церкви. Життя та сили галицького митрополита Андрія Шептицького, як голови української уніятської церкви, були завсіди щиро та послідовно звернені в напрямку оживлення забутих і привернення затрачених огнив давнього византійського обряду. А коли ті зусилля найвизначнішого представника уніонізму у XX. в. не вдавалися, то тільки по причині незрозумінь та несвідомости деякої частини духовенства, а то й іноді наслідком зовнішніх перепон, що з чисто релігійним життям не мали нічого спільного.

(Докінчення буде).

—о—

уряд, в яких бюджет укладається наперед і до нього нагинається господарську спроможність громадян, ані навіть не господарство, в якому можна приблизно на основі практики догадуватися майбутнього.

Але вичитав я в „Українському Голосі“, між багатьома, на нічому неопертими твердженнями, ще й таке, немовто розходяться по краю „прикрі вісти, що зі всіх комісій Товариства, найревніше працює господарська, бо сходиться за дієтами щотижня“. Я належав до Головного Виділу „Просвіти“ перед війною, належу й тепер. І можу тут публично заявити, що ще ніколи ніякому членові комісії не платила „Просвіта“ за засідання ніяких дієт, не платила й господарській і то тим більше, що такої нема. Інших замітів „Українського Голосу“, подібних до цього, вже не буду спростовувати. Дивно лиш, чому „Український Голос“ не запитав карткою, чи це правда, заки таке написав, або не спитав устно тим більше,, що з редакції цього часопису дуже часто хтось у Львові буває.

—o—

На літературну премію для В. Стефаника.

Хто не знає в нас автора „Дороги“, „Мого Слова“ та „Землі?

Раз на кількадесять літ видає наша Земля великого артиста, що вміє передати її своєрідну красу та силу — віддати їй словом те, що вона дала йому своїм животворним подихом.

Стефаник різьбив це слово довго й поволі, у самотности, на тій самій землі, з якої виріс, роками забутий нами серед гомону міста, скромний і гордий, як справжній мистець, що знає свою ціну.

Писав він мало і не міг жити зі свого пера. Зате кожна його сторінка є гордістю нашої літератури.

Не маємо державного ні приватного літературного фонду, з якого могли би передати Йому в цей день хоча би скромний спомин за Його творчу працю.

Та можемо це зробити легко, невеличким, але збірним зусиллям нашого громадянства.

Воно може й повинно скласти літературну премію для небуденного письменника.

Цей перший почин до неї може стане основою для постійної літературної премії за найкращі твори та довершення наших письменників.

А одночасно у свято Стефаника складемо найкращий дарунок Йому та громадянству, коли перевидамо в однім томі всі Його нариси, здебільша віддавна вичерпані і весь чистий дохід із цього видання призначимо на літературну премію авторові.

„Т-во письменників і журналістів ім. І. Франка“.
„Наукове Т-во ім. Т. Шевченка“.
Товариство „Просвіта“.

Всі жертви на фонд літературної премії для В. Стефаника пересилати на адресу: дир. Микола Заячківський, „Народня Торговля“, Ринок ч. 36. Для вигоди наших читачів долучуємо нині готові чеки для пересилки гропей.

Українці на чужині.

Українська виставка в Женеві

(Допис з Женеви.)

Нема вже мабуть країни на світі, де не булоб українців, а де вони є, там гуртуються і працюють. Маленька українська кольонія в центрі світової політики, в Женеві, але й вона працює то успішно працює. Женевське протитуберкулічне товариство влаштувало мистецьку виставку на користь хорих сухітників. Поміж іншими державами та націями взяли в тій виставці участь і українці. Заходом українського жіноцтва та української студентської корпорації „Україна“ при женевському університеті вдалося влаштувати виставку. В величезній виставовій ґалі мають українці окремий павільон зі сценою. Павільон влаштовано у формі української хати. Всюди порозкладано вироби гуцульського мистецтва та українські вишивки. Влаштовано й буфет, щоби перетомлена огляданням публика мала змогу дещо відпочити і відсвіжити сили при великій спеці, що тут панує. На задній стіні висить український прапор з державним гербом тризубом, а назовні великий напис „Україна“.

Публики в павільоні повно. Всі товпляться, хотять поглянути. На сцені все рух. Український студентський хор співає під орудою проф. Вілімса, голяндця по походженні. Він ще памятає Кошиця і його виступи і від того часу захопився українською піснею. Аж дивно стає, що всеїв він видобути з тих ріжнобарвних голосів, з яких складається хор. Своїх сил нема, тож прийшлося студентам чужинців притягнути. Співають добре і навіть у женевському радіо виступали щось разів два. Самих студентів є лише 6, але працюють вони за десятки. Це треба признати. Люди молоді, повні свіжих сил, віддані українській справі. Всякі невдачі їх не знеохочують, а лише навпаки підбадьорюють до праці. З усіх закутків української землі зібрались вони і поставили собі одну ціль, до якої чи скорше, чи пізніше дійдуть. У хорі заступлено аж 7 націй. Це дивно, але це факт і співають несогірше. Бракує тій українській пісні українського духа, алеж від чужинців, які мови ані народу нашого не знають, годі чогось більшого вимагати. Чужинці працюють з самопосвятою для української справи, чого требаб побажати і деяким українцям. Далі на сцені танцюють наші танці. Всі в народних строях. Вихром пересуваються змінні образи в шаленому танку. Публика одушевлена. І бандуриста не бракує. Він грає тужні українські мельодії. Дітей маленьких також заставили танцювати. Словом рух великий, а де рух, там і життя. Під цим оглядом лиш італійці нас випередили.

Вартоб заглянути поза куліси виставки. Підготовка до виставки йшла довго. Нараз при самому отворенні нагла інтервенція. Зявивсь найперше в дирекції виставки п. Сокаль, польський представник при Союзі Народів, а відтак ще й з урядовцем польського посольства у Берні і домагалися замкнення українського павільону. Дістали відмовну відповідь мимо арґументів, що Україна не є державою і т. д. Всеж таки добилися того, що над українським написом зроблено маленьку дописку „Кольонія в Женеві“ і що знято знад входу український прапор, як недержавний, якому не місце серед вольних прапорів світа. Московський національний прапор висить спокійно далі.

Експонати в павільоні українські. Такіж самі й у польському. Дивно глядіти чужинцеві на це і тому звертаються за вияснениям, яке їм радо уділюють присутні українці. Усім ще свіжі в памяті минулорічні події, жертвою яких падали ті самі вироби, а нині вони виставлені у польському павільоні. Навіть реклямові оголошення представляють українську церкву і гуцулів у їх одягах з написом „Польща на Гуцульщині“. Запрошують відвідувати Польщу на Гуцульщині.

В українському павільоні майже все випродане. Дохід великий. У польському павільоні продають між іншим і польський мід.

Українська кольонія вивязалася із завдання дуже добре. Орґанізація знаменита. Сьогодня саме замкнення виставки. Точних даних про успіхи не можна ще дістати.

І для самої кольонії успіх має значіння. Побачили люди, що вони не переоцінювали своїх сил. До чого взялися, те й виконали. Виставка показала, що поза відомими українцями є ще в Женеві богато публики, незорґанізованої, що досі про неї ніхто не знав. Побачивши виставку, люди ці почули, що це щось рідного. В них збудився сентимент до всього українського, приспаний довгим скитанням по чужині. Вони зголосилися як члени української кольонії, а завданням кольонії є тепер не дати тим людям пропасти, а зробити з них свідомих членів укр. нації.

Таксамо варто звернути увагу нашій молоді на женевський університет. Тут вже є українська студентська орґанізація. Вона поможе влаштуватися, дасть всякі поради щодо студій. Університет дуже добрий. Сили наукові поважні. Користь ще й та, що мови французької можна навчитися, а дальше в такому інтернаціональному центрі пізнати ріжнородних чужинців і освідомити їх щодо української справи. Ближчі інформації про студії подам пізніше. Коли кольонія буде сильніша, тоді й праця піде жвавіше. Користи для української справи необчислимі.

М. С. Витвицький

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 13. ЧЕРВНЯ 1931.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Український переклад Канта.

Іммануель Кант: Пролеґомена до кожної майбутньої метафізики, яка могтиме виступати як наука. З історичним вступом та словником. Під редакцією проф. д-ра Івана Мірчука. Львів, 1931. Видання „Неділі“ з допомогою Українського Університету в Празі та Українського Наукового Інституту в Берліні.

І. Спільними, але слабими силами.

Не може бути двох гадок щодо того: чи повинні ми мати переклад Канта. Навіть коли кількадесять літ тому Тимченко переклав фінську епопею „Калевалу“, що й досі тиняється упирем по катальоґах, ніхто не сказав тоді, що краще було би дати нам раніше „Дон-Кіхота“ або повну, зразкову „Божеську Комедію“.

Ще менше сумнівів повинно бути щодо факту, що не слід видавати переклад Канта, зроблений студентами на семинарійних вправах, ще й в метою дати вам підставу до дискусії над фільософічною термінольоґією. Адже сам редактор цього перекладу стверджує, що в Канта „маємо до діла з такою повнотою, а при тім точністю та строгістю понять, виразів потрібних для висловлювання фільософічних думок, як ні в одного другого фільософа.

Можемо щиро вірити запевненням, що цей переклад „є продуктом серіозної та довгої праці“, що „деякі уступи, звороти, а навіть поодинокі слова були предметом широкої дискусії та докладних розглядів (?!), заки перейшли вони своє остаточне оформлення“. А проте це праця Сизифова. Уявім собі, що професор із пієтизму для Ґетого дає на своїм семинарі студентам із поетичним хистом переклад „Фавста“. Вони можуть до спілки із ним передумувати слова та звороти в безконечність; якщо нема між ними справжнього великого поета—переклад лишиться хіба фільольоґічною вправою.

Виправити такий переклад значить, зробити його зовсім наново; показати, як самі терміни, хоча би найточніші та найвірніші вжиті, не передають провідної думки в усіх її нюансах, коли перекладчик не вміє перетворити свобідно кожне речення, згідно з духом рідної мови.

Переклад „Пролеґомен“... (у тексті скрізь „Пролеґоменів!) є тільки студентською, нелітературною спробою. Він повний москалізмів і польонізмів, які щодня викидаємо сотнями тут у „Ділі“ із присланих нам дописів. Денебудь відчинимо книжку — мовні та граматичні помилки, наче комашня обсіли сторінку. Вже сам заголовок книжки має прикру помилку „могтиме виступати“ замість „зможе“.

Зараз на першій сторінці передмови находимо цитату з „Пролеґомен“, яку можна навести як зразок перекладу:

„Пропоную не сам твір, а тільки Пролеґомена як плян і провідник розслідів, бо хоч я ще й тепер вдоволений зі самого твору, як іде про його зміст, порядок, спосіб викладу і старанність, з якою я кожне твердження точно розважував і провірював, заки його написав, бо потрібно було цілих років, щоби мене заспокоїли не лише цілість, але часом і одиноке твердження відносно своїх джерел, але зате я не цілком вдоволений зі свойого викладу в деяких частинах елементарної науки, як нпр. з дедукції розсудкових понять, або з паральоґізмів чистого розуму, тому що якась розтяглість в цих частинах шкодить ясности, — а тому на їх місце можна положити за основу досліджування те, що тут відносно цих частин кажуть Пролеґомена“.

Можливе, що є в нас такі рабіни, які це зрозуміють. Коли ні, скажуть, що це вина Канта. Кант пише реченнями, що тягнуться, мов макарони. Та чи справді з пієтизму для нього або для вірної передачі його думок мусимо зберігати таку страшну складню? Чи текст утратить щонебудь, коли перекладемо його простіше:

„Пропоную оці Пролеґомена як плян і провідну нитку досліду, а не сам твір, з ось яких причин: щодо змісту твору, ходу його думок, способу викладу та дбайливости, з якою я важив і перевірював кожне твердження, то я вдоволений твором ще й нині; правда, що треба було літ, заки він задовольнив мене як цілість і в поодиноких твердженнях у звязку з джерелами до них; а проте я ніколи не був зовсім вдоволений своїм викладом у деяких частинах теорії про елементи, як нпр. дедукцією розсудкових понять або паральоґізмами чистого розуму, бо вони були подекуди занадто розтяжні й цим нарушували ясність викладу. Ось чому за підставу досліду можна замість них, взяти те, що про дотичні розділи кажуть Пролеґомена“.

Перекладаємо від руки, без спеціяльної дбайливости, так само, як маґістратський комунікат про знижку цін на печиво. Не сумніваємося, що й наша мова всилі зберігти прозорість при найдовших реченнях, але жертвувати ясністю для даремного наслідування Кантівської складні, зовсім нам чужої — нема ніякої потреби. Коли в Канті залишилося щось із середньовіччя, то саме його стиль. Можна подивляти цей стиль так само, як мережку все нових і нових побічних речень у контрактах, а проте не можна лізти в його гущавину без риска затратити провідну думку тексту.

(Докінчення буде).

III. Зїзд українських природників лікарів та інжинірів.

Відкриття. — Промова голови Комітету. — Президія, привіти. — Чотири інавгураційні реферати.

В днях 24. і 25. травня ц. р. відбувся у Львові III. Зїзд українських природників, лікарів і інжинірів. Відкрив Зїзд на пленарному засіданні всіх секцій голова орґанізаційного комітету д-р В. Левицький при повніській салі Української Бесіди.

Витав він учасників Зїзду, що прибули на зазив комітету з ріжних сторін українських земель під Польщею, а зокрема делеґатів проф. д-ра Б. Матюшенка з Праги і д-ра В. Гузара з Чернівець. Відтак зясував ядерно значіння наукових зїздів, що служать до порозуміння і виміни думок учасників є і доказом міжнародного харектеру та безпартійности науки. Реґіональні зїзди свідчать про працю народу на якійсь території у даній науковій ділянці; національні зїзди недержавних народів доказують, що також поневолений нарід може науково працювати та приложити свою цеголку до вселюдської культури. Нинішній зїзд представників українських природописних, лікарських та технічних наук є доказом, що й ми після словесних дисциплін звернулися вкінці до цих нових ділянок звязаних із великими здобутками XIX століття. Дуже відрадним є факт постійного зросту фреквенції і обсягу праці українських природничо-лікарських зїздів. Д-р Левицький пригадує деякі цифри з I. і II. зїзду, а головну увагу звертає на висліди цих зїздів, а саме на оживлення праці в Лікарськім Товаристві, відновлення лікарської комісії при Наук. Тов. Шевченка, відновлення Лікарського Вістника, оснування Українського Гиґієнічного Товариства та вкінці будову Шпиталю Народньої Лічниці.

Є повна надія, що зможуть ще краще працювати науково українські лікарі після вибудування власного шпиталю, який бодай частинно заступить клініки. Треба також надіятися дальшої розбудови медичних інститутів при Н. Т. Ш. Природники знаходяться в дещо гірших умовинах праці. А всеж гарно розвивається фізіоґрафічна та ґеоґрафічна комісії математично-природописної Секції Н.Т.Ш. а природописний Музей Н. Т. Ш. постійно зростає. У важких умовинах під цим оглядом находяться інжиніри. Розвій цієї ділянки науки вимагає коштовних уладжень і великих промислових осередків, яких у нас нема. Тому наші інжиніри приневолені тинятися здебільша по чужині та витрачувати свої сили в чужих інституціях і підприємствах. Але і тут слідне деяке покращання, особливо після повстання Технічної Комісії Н. Т. Ш. та оснування фахового журналу „Технічні Вісти". Найкращим доказом є те, що інжиніри зорґанізувалися і виступили на цьому зїзді в окремій Секції. Українська наука розвивається успішно також на еміґрації. Середовищами наукової праці там є такі поважні інституції як Український Університет у Празі, Українська Господарська Академія в Подєбрадах, Український Науковий Інститут в Берліні, Спілка українських лікарів в Ч. С. Р. та Математично-Природниче Товариство в Ч. С. Р.

Одначе найкраще розвивається українська наукова праця на Великій Україні. Там помічаємо великий зріст української літератури в ріжних ділянках науки. Можливо, що тут і там має вона під деяким оглядом політичну закраску, але все таки науковий рівень наукових праць високий. Особливо гарно розвивається там техніка, чого доказом хочби будова монументального діла, як Дніпрельстан.

До Президії Зїзду війшли: д-р В. Левицький (Львів), проф. Ростковнч (Станиславів), д-р В. Кучер (Львів), проф. д-р Б. Матюшенко (Прага), д-р В. Гузар (Чернівці), д-р Т. Є. Бурачинський (Львів), д-р О. Подолинський (Львів), проф. д-р інж. І. Фешенко-Чопівський (Краків), інж. В. Левицький (Львів), інж. Я. Стефанович (Львів).

Секретарі: Д-р Е. Дурделло, д-р О. Чайківська-Ляхова, інж. Ю. Крохмалюк, інж. С. Райтарівський, Е. Жарський, М. Козак.

З черги відчитав д-р Е. Дурделло частину численних телеграм і привітів, що наспіли від ріжних наукових інституцій, товариств, орґанізацій і поодиноких осіб з краю і чужини.

Перший реферат прочитав проф. д-р Б. Матюшенко „Про евґеніку". Він зясував сучасний стан цієї нової дисципліни в світовій літературі, вказав на величезне її значіння для раси та суспільного здоровля, порівнюючи її завдання в культурному світі з природним добором у природі.

З черги д-р В. Кучер мав відчит про поняття детермінізму вказуючи на те, що в міру введення нових чинників і засобів досліду до квантової механіки, ввійдуть туди, а тимсамим і до фізики зовсім нові поняття.

Реферат д-ра М. Музики: „Досліди над кровними уґрупованнями населення Східної Галичини" давав огляд усіх переведених досі праць над ґруповим складом українців та його характерних рис. Референт навів результати власних дослідів над ґрупами населення Східної Галичини, що стверджують ріжниці між ґруповим складом поляків і українців, при чому виявляють риси, які найдено у складі українців інших земель.

Останній реферат інж. С. Пастернака „Досліди над корисними копалинами західно-українських земель" був переглядом усіх праць, які вели ріжні дослідники над родовищами фосфоритів і потасових солей від часу їх відкриття на західно-українських землях аж до нинішнього дня. Референт у коротких словах описав їх поклади й можливости віднайдення дальших; реферат був ілюстрований мапами та ґеольоґічними перерізами родовищ. (Продовження буде).

—o—

Виборчі протести з 51. виборчої (львівської) округи перед Найвищим Судом.

Дня 8. червня ц. р. відбулася перед Найвищим Судом у Варшаві розправа над виборчими протестами з 51. виборчої округи (Львів-повіт). Предметом розправ були 3 виборчі протести, внесені: а) від листи ч. 11. (Українсько-Білоруський Виборчий Бльок) за підписом Василя Барабаша б) від „Центроліву" листа ч. 7. за підписами Францішка та Гелени Міхонь і в) від листи ч. 22. „Союз заводово-рільничо-ремісничий в осідком централі Союзу в Лежайську".

Всі 3 протести получено до одної спільної розправи. Розправою проводив віцепрезидент Кжижановскі, реферував суддя Сонгайло і вотував суддя Влочевскі; прокуратуру заступав прокуратор Штрумпф. Протести заступали: Василя Барабаша (протест листи ч. 11) — адвокат посол д-р В. Загайкевич; протест Центроліву — адвокати: Жигмонт Гофмокль-Островскі та Стопніцкі.

Перед розправою наспіла до Найвищого Суду телеґрама від адв. д-ра Зайдлера, як повновласника І. Мельника, Мих. Ташко та Мих. Прейса, котрі проти вище згаданих 3-х протестів внесли були спротиви в обороні запротестованих виборів, — що з причини недуги на розправу прибути не може і просить про відрочення розправи. Як субститут д-ра Зайдлера, явився адв. сенатор Пежинський і поставив внесення на відрочення розправи з причини відсутности повновласника опонентів, якому то внесенню повновласника протестуючих у довших промовах спротивились, уважаючи це внесення за тактичний маневр для продовження справи.

Прокуратор Штрумпф прихилився до внесення про відложення розправи. По довшій нараді в год. 1. Найвищий Суд розправу відрочив.

Музей Т-ва „Бойківщина".

Постійний зріст збірок. — Власний орґан.

Музей Т-ва „Бойківщина" в Самборі розвивається щораз ліпше. Збірки його за чотири роки праці перейшли вже 6.000 експонатів.

В останніх часах дістав Музей гарні предмети жіночих прикрас бронзової епохи, знайдені на самбірськім Підгірю. З епохи неоліту набув Музей красної роботи сокирки і молотки, найдені в бойківських горах.

Коштом і заходом мецената Товариства, лікаря д-ра Кобільника, виконано під його проводом чудовий модель бойківської церковці, типу стилевої церкви в Топільниці.

Від о. Ярослава Пасічинського, пароха Коблянської Волі, дістав Музей около 200 книжок по його бл. п. батькові Сидорі (поеті „верховинськім соловейку"), а також збірку його недрукованих поезій і велику скількість призбираних покійником фолкльорних матеріялів з Бойківщини.

Щоб розбудити бодай вчасти на глухій провінції науковий рух, Товариство „Бойківщина" приступило до видавництва свого річника-альманаха величини 6—8 аркушів друку, в котрім будуть поміщувані наукові розвідки виключно з побуту бойків та історичні моноґрафії бойківських сіл, церков, шкіл (з гарними ілюстраціями) і моноґрафії заслужених для української культури бойків. Журнал вийде з друку в Самборі в другій половині липня ц. р. в 1.000 примірників. Замовляти можна вже тепер в Товаристві (Самбір, Львівська 8) по ціні 5 зол. — І. Ф.

—o—

Присуд у розправі бувш. пос. Максимовича.

Дня 11. червня закінчилася у Самборі розправа проти бувш. посла УНДОбєднання Антона Максимовича, обвинуваченого в держ. зраді, якої буцімто допустився промовою на посольськім вічу в Урожі. Трибунал засудив п. Максимовича на 3 місяці вязниці з відложенням кари на 3 роки. Розправу вів рад. Скворонський, обвинувачував прок. Зельонка, боронили адвокати д-р Витвицький з Дрогобича та д-р Роґуцький зі Самбора.

Перегляд сил.

З нагоди ювилейного здвигу молоді „Рідної Школи".

Зорґанізовані прилюдні виступи рідно-шкільної дітвори і молоді є побажані й потрібні не тільки з виховних оглядів, але й тому, щоби найширші маси українського народу могли наглядно переконатися, що жертви, що праця, вложені в „Рідну Школу", оплачуються — дають стократні плоди, які зрештою не дадуть циферно оцінитися.

Щорічні „Свята Весни" шкіл і захоронок „Рідної Школи" стягають десятки тисяч української публики на просторий майдан „Сокола-Батька" у Львові. Минулого року удостоїв Ексц. Митрополит Шептицький враз зі своєю капітулою це річне свято і таким чином підніс його велике значіння, чим викликав одушевлення десяток тисяч громадян.

Цьогорічне Свято Молоді, що відбудеться в неділю 14. червня 1931 р. в год. 4. пополудні — як звичайно — на площі „Сокола Батька", з огляду на 50-літній ювилей „Рідної Школи" заповідається особливо торжественно. Годиться піднести, що на це цьогорічне ювилейне Свято Молоді заповів знову свою участь Митрополит Шептицький з окруженням, заповіли також участь представники всіх українських освітніх, культурних, економічних і гуманітарних установ, щоби таким чином ушанувати це рідке, велике національне свято.

Ми переконані, що в тому дні ніякий свідомий українець, ніяка свідома українка не лишиться дома, а всі полинуть за стрийську рогачку на майдан „Сокола-Батька", щоби полюбуватися видом цілих тисячок здисциплінованої рідно-шкільної молоді, що в національних і руханкових строях при звуках дутої орхестри виконуватиме руханкові й ритмічні вправи, виводитиме національні танки, представлятиме історичні образи нашого минулого і т. д.

Ми переконані, що і з краю прибуде чимало молоді й громадянства, щоби в городі князя Льва набрати духа й віри в невмирущість та Велике Майбутнє українського народу.

Бо здвиг рідно-шкільної молоді — це справжній перегляд наших молодих сил, надії нації. Тому нікого не повинно на ньому бракувати.

З орґанізаційного руху

БУЧАЧЧИНА.

Дня 24. V. ц. р. відбулася довірочна нарада членів УНДО в **Стінці.** В нараді взяло участь 172 громад зі Стінки. Реферував посол О. Яворський. По рефераті громадяни порушили низку пекучих наше село справ, як справу коминарів, які являються що чотири місяці в селі та домагаються заплати по 50 сот., справу адміністраційних кар, незгідних з законом екзекуційних практик, коли то в цїли стягнення грошевих кар, із сина екзекується ті кари на майні родичів і т. п.

Дня 7. VI. ц. р. відбулася нарада УНДО в **Устю Зеленім,** у якій взяло участь 263 громадян з Устя, Межигіря і Луки. Реферував посол. О Яворський. По рефераті порушували громадяни справу податкових обтяжень дрібних ремісників, а крім того справу реґуляції Дністра та просили посла, щоби поїхав над ріку оглянути реґуляційні роботи, а передовсім тами, які побудовані на правім березі Дністра, хоч по тій стороні є беріг дуже високий, через що спрямовано воду в напрямку лівого берега. Вода ця при високому стані заливає поля селян, зриває беріг та загрожує містечкові. — Громадяни просили посла, щоби інтервеніював у відповідних чинників у справі усунення шкідливих там.

На найближчий час намічено в Бучаччині наради УНДО в Коропці. Золотім Потоці і Зеленій.

Не забувайте про тих, що в боротьбі за кращу долю Народу стали інвалідами. Жертвуйте в хосен українських інвалідів!

ОСТАННІ ВІСТИ

СУД СУДИВ ПОСЛА, ЯКОГО СОЙМ НЕ ВИДАВ.

Окружний суд у Варшаві розглядав справу сеи. посла Дібоа, обвинуваченого в тому, що як редактор „Роботніка" в 1927 р. обидив у тім часописі одного з суддів у Білій. Пос. Дібоа на розправу не прийшов. Оборонець поставив внесення не розглядати справи тому, що обвинуваченого охороняє посольська незайманість. Прокуратор доказував, що посла Дібоа не видав був попередний сойм і тому поступовання здержано, а опісля мандат вигаснув і тепер суд. здержання вже не обовязує суду. Суд постановив справу розглядати. Одначе тому, що „Роботнік" у згаданій справі помістив спростування пос. Дібоа увільнили.

ЗА ШПІОНАЖУ.

У Чорткові відбулася перед окр. судом розправа проти Бол. Зигали і тов. за шпіонажу. Зигалу засудили на 8 літ тюрми, Болешевську на 7 літ, Тат. Помореву на 6 літ, Федька Кавецького на півтора року, Фр. Музику й Ад. Городецького по 1 році тюрми.

„ПОЗЕЙДОНОВА" ЗАЛОГА ЗГИНУЛА.

Із Вей-Гай-Вею прийшли вістки, що побоюються, будьто би залога англ. підводного човна, яке затонуло, вже не жиє. Нурці, що добилися до човна та вдаряли в його чердак, не діставали відповіди.

Біржа.

Збіжа.

Пшениця двірська 29.00—29·50, пшениця селянська 27·00—27·50, жито галицьке 25·25—25·50, ячмінь галицький броварняний 25·50—26·00, ячмінь на мливо 23·75—24·25, ячмінь пастівний 00·00—00·00, овес галицький 30·50—31·00, кукурудза румунська 23·50—24·50, бараболя промислова 0·00—0·00, фасоля біла 31·00—33·00 фасоля кольорова 00·00—00·00, фасоля краса 30·00—31·00, горох пів-Вікторія 33·00—34·00, горох пільний 32·00—33·00, бобик 21·00—21·50, мішанка паст. в зерні 00·00—00·00, вика 37·00—38·00, сіно солодке краєве прасоване 13·00—14·00, солома прасована 5·50—6·00, гречка 36·00—37·00, льон 46·00—48·00, лубінь синій 22·00—24·00, ріпак 38·00—39·00, грисік кукурудзяний 00·00—00·00, мука кукурудзяна 00·00—00·00, отруби житні 15·50—16·00, отруби пшеничні 14·50—15·00, крупи гречані 65·00—67·00 пшоно 68·00—70·00, крупи ячмінні 00·00—00·00, пенцак 00·00—00·00, просо краєве 00·00—00·00, макухи льняні 30·00—31·00, мак синій 125·00—135·00, мак сивий 100·00—110·00, конюшина червона 250·00—260·00.

НОВИНКИ

— **Конфіската „Діла".** Вчорашне (128) число нашого органу підпало ні більше ні менше, тільки в сімох місцях конфіскаті. Теж свого роду рекорд! Сконфісковано в ньому два місця в передовій статті **„Слова і діла"**, два місця у фейлетоні А. Свеницької **„За східний обряд"**, одно місце у статті **„Величава українська маніфестація в Тернополі"**, цілу статейку п. з. **„З подвигів п. Опалі"** й одно речення в новинці **„Нові подвиги вшехпольської молоді в Познані"**. Це вже 31-а з черги конфіската „Діла" в цьому році.

— **„Ще не вмерла Україна" можна співати.** У звязку з поданою в „Ділі" новинкою про конфіскату тернопільським староством українського національного гимну ПАТ повідомляє, що тернопільський воєвідський уряд подав до відома, що сконфісковано тільки ті строфи українського гимну, які не є історичні, а додані пізніше та криють в собі признаки злочину підбурювання проти Польщі. Натомість дозволено співати цей національний гимн в його історичнім тексті, без пізніших додатків, звернених проти Польщі. Правдоподібно тернопільське воєвідство заборонило і зачислило до неісторичного тексту тільки строфу: „Максим козак Залізняк і Тарас Трясило".

— **Михайло Голинський на гостинних виступах у Катовицях.** Довідуємося, що відомий наш співак Михайло Голинський виступить гостинно в катовицькій опері в днях 16. і 19. червня, при чім дня 16. червня співатиме партію Елеазара в „Жидівці", а дня 29. червня партію Каварадосі у „Тосці".

— **З бережанської тюрми.** Дня 8. ц. м. після 5-місячного побуту в бережанській вязниці вийшов на волю абсольвент гімназії Володимир Пришляк зі Заставча в Підгаєччині. У бережанській вязниці залишилися ще такі політичні вязні: Осип Баран з Раю, Бідула з Бережан, Іван Атаманчук з Ценева, Микола Баран, Іван Білоус і Микитюк з Ценева в Бережанщині. Крім того в бережанській вязниці перебувають вже засуджені: Іван Розпятовський з Кривого (на 5 літ), Мартин Мізерний і Ярослав Лапчак з Вербова (на 3 роки). Всі вони засуджені за підпали.

— **Весняна вистава мистеців у Львові.** Товариство Красних Мистецтв улаштило в палаті мистецтв на площі Східних Торгів весняну виставу картин, різьби, графіки та мистецького промислу. Вистава відкрита щодня від год. 10—19.

— **Арештували інспектора митної сторожі.** У Львові в готелі „Брістоль" після переведеної ревізії комісарі граничної сторожі законфіскували 120 кгр. перепачкованих шовків і арештували комівояжера Лайнкрама та купця Таненбавма. В звязку з тією справою на приказ львівського комісаріяту прикордонної сторожі арештували інспектора Яхімовича, вищого митного урядовця на гол. почті. Йому закидають спілку з пачкарями, надужиття службової влади та фальшиве накладання мита, зацо діставав хабарі.

— **Засудили за розпусту.** У Львові закінчилася розправа проти Кльоціцової, яка в Чорткові вдержувала дім розпусти. Кльоціцову засудили на 10 місяців вязниці та 1000 зол. кари, а її спільника Грубера на 6 місяців, Шмігельську на 6 місяців (із здержанням кари) і емер. сержанта Кубалю на 2 місяці вязниці.

— **Коваль убив коваля.** У Бориславі коваль Отто Гартун убив коваля Мих. Буркевича, пробивши йому горло ножом. Зробив це тому, що не міг видержати конкуренції з Буркевичом.

— **Кінець трамваєвого страйку у Варшаві.** Дня 11. червня в полудне скінчився страйк варшавських трамваєвиків. Праця у трамваєвих варстатах почалася наново. Ще в ночі на приказ влади арештували голову трамваєвого комуністичного союзу Островського та кількох трамваєвиків. Закидають їм, що вони агітатори та що належать до комуністичних симпатиків. Влада рахується, що комуністи не допускатимуть до урухомлення трамваїв, тому всі ремізи обсадила поліція. По місті курсували трамвози іще до 10. год. рано під охороною поліції. В кільканадцятьох місцях дійшло до сутички між працюючими трамваєвиками і тими, що ще страйкують. Кількох трамв. функціонарів тяжко побили. Побили й пасажирів, що їхали трамваями. На Празі страйкарі напали на трамвай та стріляли з револьверів. Щойно в 4. год. пополудні був повний рух.

— **В пятницю гратимуть уже варшавські кіна.** Тому, що кіновий страйк відбирає заробіток багато службовикам, у пятницю мають варшавські кіна почати вистави. Та власники тим не зрікаються своїх домагань і хочуть звернутися до уряду за інтервенцією.

— **Жовнір застрілений на його просьбу.** На стації в Шарлею коло Катовиць в будці найдено труп жовніра. Коло нього найшли картку, в якій він пише, що сам просив свого товариша застрілити його тому, що він невилічимо хорий.

— **Присуди на Рад. Україні?** „Крестьянская Россія" подає з Харкова, що найвищий трибунал у Москві затвердив присуд смерти на старшин червоної армії на Рад. Україні, яких у лютім арештовано за орґанізування протибільшовицького повстання. Саме засуджено І. Морайка (?), Б. Кручишина, Симоненка, Ляховича, Шепелевича, Моравського, Зойхста, Мельникова і Меркурова.

— **Саранча в Бесарабії.** Черновецька преса повідомляє, що в півд. Бесарабії появилася маса саранчі, яка нищить виниці й засіви. Всі зусилля населення боротися з саранчею досі безуспішні.

— **Сніги в червні.** З Японії прийшли вісти, що там дуже постуденіло і в деяких околицях упали сніги.

— **Лікар засуджений на кару смерти.** Суд присяглих у Монпеліє (Франція) засудив лікаря Ляжета на кару смерти за те, що він отруїв дві свої жінки і пробував отруїти сестру, щоби не віддати їй 11.000 франків, які в неї позичив. Ця сестра зізнавала тепер у суді.

— **В добу радія.** У віденськім суді засуджено 25-літню жінку Валерію Мікуляшек на 11 літ вязниці за вбивство своєї дитини. Злочин цієї жінки дуже характеристичний для нашої доби радія. Вбивниця власної дитини була легкодушною жінкою, яка вже в 17-ім році життя вийшла заміж за якогось Мермана і мала з ним двоє дітей. Але вона любила тільки забави, танці, хотіла щоночі бути в Пратері на танцях і тому діти були для неї тягарем. Вона била дітей, лишала їх самих дома, діти обдерті і голодні бігали по сусідах, просили накормити їх, а мати танцювала. Перший чоловік зненавидів таку жінку і розвівся з нею ,забравши дітей до себе. Тоді пані Валерія вийшла зараз заміж за Мікуляшка і говорила явно, що виходить заміж не з любови, а тому, щоби хтось давав їй гроші на забави і сукні. Чоловік зразу мав гроші, але згодом прийшли тяжкі часи і тоді почалися сварки між чоловіком і жінкою. Пані Валерія говорила нераз, що не хоче мати дітей, але якось так сталося, що вона знов привела на світ дитину. Сусіди бачили, як пані Валерія била немовля зі злости, що воно забруднилося — замість викупати дитину. Мала дитина для жінки, яка хоче бавитись, це справжній тягар і п-і Валерія казала чоловікові, що відвезе дитину на виховання на село до тітки. Чоловік повірив і згодився. П-і Валерія в неприсутности чоловіка взяла дріт від радія, задушила дитину дротом, потім відрубала ножем голову дитини і запакувавши тіло немовляти в два клунки, вибралася з тими клунками ніби до тітки. Перед відіздом вона ще пішла до фризієра, наондулювала своє волосся, щоби в поїзді подобатися пасажирам, сіла на поїзд і коло Семерінґу вкинула в тунелі два клунки з тілом дитини через вікно поїзду. На нещастя хтось побачив ті пакунки таки зараз, розпакував, дав знати поліції і поїзд спинили, а панію Валерію арештували. В суді вона призналась до вини, плакала, боронила себе тим, що дитина була для неї тягарем, бо через неї не могла ходити на танці. Всеж суд засудив її на 15 літ вязниці. А у вязниці, на жаль, танцювати годі.

— **Попис елевів проф. Т. Шухевича** відбудеться в понеділок дня 11. ц. м. в великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка в год. 7.30 веч. У програму входять твори композиторів від клясичних до модерних включно.

— **Іспит зрілости в дів. гімназії „Р. Ш." в Станиславові зложили:** Грицак Іванна, Джердж Софія, Лемеха Оксана, Мак Лідія, Островська Ярослава, Семанюк Ольга, Скородинська Анна, Терлецька Марта, Ціпановська Іванна, Шараневич Марія. Чотири учениці репробовано при письменнім, одну при устнім іспиті.

—o—

Дописи.

ТЕРЕБОВЕЛЬЩИНА. *(Посвячення читальняного дому і концерт у честь Шевченка в Зубові. — Праця українського жіноцтва в Кобиловолоках. — Концерт у Глещаві. — Усунення бурмістра в містечку Буданів. — Загальні збори торговельної кооперативи „Жіночий Базар" у Теребовлі. — Оснування філії Т-ва Допомоги Інвалідам. — Рекламовий афіш кружка українських купців. — Збезчестили читальняний дім.)* В селі Зубові викінчили саме гарний мурований читальняний дім по середині села. В тім домі знайшли своє приміщення читальня „Просвіти" і кооператива. Одно і друге товариство добре розвивається завдяки рухливим селянським провідникам в обох товариствах. Особливо треба підкреслити працю молодих хлопців і дівчат. Колись, ще в 1924 р., аматорський гурток під проводом Петра Яцкова дав початок будові читальняного дому. Багато причинився до вибудування дому Степан Кухаришин, який тепер — на жаль — покинув читальню і виступає всіми силами проти читальні й кооперативи. В цім році зорґанізував мішаний хор при читальні абсольвент просвітніх курсів п. Микола Качорівський. Дня 24. травня ц. р. відбулося посвячення викінченого читальняного дому при великому здвизі народу зі Зубова і сусідніх сіл. Прибули гості з Теребовлі і виділи читалень із сусідніх сіл. З церкви, де відслужив Службу Божу о. Карпінський, рушив похід-процесія до читальняного дому. На переді дута орхестра з Теребовлі під пров. п. Івана Козака. В часі посвячення сказав проповідь о. Карпінський. Він згадав ті часи в минулому столітті, коли почала ширитися національна свідомість серед зубівчан. Та щойно у 1908 р. засновано в селі читальню „Просвіти". Першим головою був п. Матковський. Дальше промовець згадав тих краянів в Америці, які своїми датками помогли в тім ділі. Це були головно члени колишнього аматорського гуртка, які, виїхавши за море, не забули про Рідний Край. Орхестра заграла „Боже Великий Єдиний" і свято посвячення закінчилося спільною знимкою. Після полудня відбувся в чит. домі концерт у честь Шевченка. Співав мішаний селянський хор. Треба признати, що співав гладко, видно було зіспіваність і гарний голосовий матеріял. ...чика скількість присутніх була доказом, що селяни як слід оцінюють працю ініціяторів. — Того самого дня відбувся Шевченківський концерт у селі Глещава. В тім селі була знищена в осені читальня. кооператива і молочарня. Все те відбудовано. При читальні працює хор під пров. п. Вербовецького, дута орхестра, дяк провадить діточий хор, молочарня також відновлена. Громадяни Глещави дали доказ, що оскільки є запал до праці, то ніхто не зможе народньої праці спинити. Програма згаданого вище концерту була богата, складалася з трьох частей. Вступне слово про Шевченка сказав місцевий парох о. Дерлиця. В часі концерту виступала місц. читальняна орхестра. Концерт дуже подобався. — Українське жіноцтво в Кобиловолоках уже кілька разів дало докази своєї свідомости й орґанізаційної здібности. Воно починає відогравати все більшу ролю в культурно-освітньому та орґанізаційному житті села. Дня 17. травня ц. р. вшанували жінки память Шевченка. Того дня відбувся концерт, на якого програму зложилися хорові продукції жіночого хору. Вишколила цей хор п-ні Барабашева Софія. Який великий запал панував серед жінок, видно з того, що вони все приходили точно на проби, не зважаючи на весняні роботи в городі. На свято прибули гості з Буданова: д-р Базар, д-р Шкварок і п. Васи...

Сохацький Гарно випали декламації. Взагалі кобилопольське жіноцтво може стати прикладом для жіноцтва цілої Теребовельщини. — В місточку Будзанові усунено в середині травня ц. р. бурмістра п. Шозду Габрієля. Контрольна Комісія з радних Будзанова, сконстатувала бюджетові „перекрочення" на 53.000 зол. Будзанівська громада є досить багата: має ліс, каміноломи й інші джерела доходів. Та кепська господарка довела місто до дефіциту. Тимчасом на місце усуненого п. Габрієля Шозди вибрано бурмістром п. Віліч-кевича Йосифа, одного з асесорів. При цьому поминено асесора п. Яценяка, бо він українець. На місце вильосованої половини радних відбудуться незадовго нові громадські вибори. Тепер мали українці в раді 17 членів. — Дня 29. квітня ц. р. відбулися в Теребовлі загальні збори мануфактурної кооперативи „Жіночий Базар". Уже сама назва вказує на те, що кооператива є твором теребовельського жіноцтва. І воно може нею цілком заслужено гордитися. Не зважаючи на економічну скруту, кооператива розвивається і достарчає своїм членам і нечленам товари по умірковааних цінах. Кооператива ця — це одинока наша мануфактурна кооператива на ціле Поділля. Її розвій був би ще кращий, якби вона мала підтримку у членів і не-членів українців. — Дня 31. V. п. р. основано в Теребовлі філію Українського Т-ва Допомоги Інвалідам. На загальнім зборі були переважно інтелігенти і дехто з міщан. Вибрали головою інж. Мацькевича. Рішено розвинути ширшу акцію за приєднанням членів. — Кружок українських купців у Теребовлі видав рекламовий афіш, в якім помістив усіх українських купців, що мають свої крамниці в Теребовлі. Афіш розіслано всім читальням, кооперативам і визначнішим громадянам повіту. Варто подумати над організацією українського ремісничого стану. Більше організації і реклями помоглоб і в тім випадку. Наші люди не оминалиби своїх ремісників і не йшлиб до чужих, які позасідали в самих центрах наших міст. — Поки ми встигли поділитися радісною вісткою про посвячення нового читальняного дому в селі Зубів, а вже нас повідомляють, що новопосвячений дім не постояв чистий і одного тижня. Ось з дня 30. на 31. травня ц. р. в ночі хтось невідомий обмазав стіни читальняного дому тером і гнилими яйцями, і то так ґрунтовно, що три стіни і шильди на читальні й кооперативі зовсім замазані. Зараз на другий день повідомлено про це струсівську поліцію. Повідомлення було писане по українськи. Слідства зараз не переводжено.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Григорій Споліта кевич, емерит. учитель, помер у 87 р. життя дня 10. червня 1931, заосмотрений Найсв. Тайнами в Жизномирі, пов. Бучач, в домі свого зятя о. Василя Стрільбицького. В часі учителювання Покійного в повітах Сокалі і Камінка Струм., а потім вже емерит, як довго йому дозволяли сили і здоровля, старався він постійно про освіту селянської молоді, приготовляв її безкорисно до дальшої науки і завдяки його старанням села, де він учив, дали багато інтеліґенції. За надзвичайну працьовитість, безкорисність і велику праведність всі його любили й шанували, хто лише його знав. Похорони відбудуться у пятницю 12. ц. м. 1931. в Жизномирі. В. И. П.!

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Evhen Onatsky: IL CIRCOLO MAGICO nelle credenze e negli usi del popolo ucraino. Відбитка з „Nuova Antologia", Рим, ст. 21.

Elie Borschak; LE MOUVEMENT NATIONAL UKRAINIEN AU XIX-e SIÉCLE. (Відбитка з журналу „Le Monde Slave"), ст. 102. Париж, Вид. F. Alcan.

ЖУРНАЛИ

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО, ілюстрований місячник „Маслосоюзу", Львів 1. червня 1931. ч. 6. З друкарні „Діла" Львів, Ринок 10.

SITZUNGSBERICHTE der Mathematisch-Naturwissenschaftlich Ärztlichen Sektion der Sevtschenko-Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg. Heft XV. Jänner 1931 — April, Lemberg 1931. Verlag und Buchdruckerei der Schevtschenko-Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg. Стор. 8.

„PRZEGLĄD SPOŁECZNY", miesięcznik. Organ Związku Tow. Opieki nad sierotami żydowskiemi Rzeczp. Polsk. Lwów, maj 1931.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 11. червня 1931 р.: масло експортове і десерове пріма —·— зол.; літра молока 21—23 сот.; літра сметани 1·20 зол.; копа яєць 4·60 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:
Пятниця, 12. червня, година 7·30 веч. „Мазепа", опера Чайковського.
Субота, 13. червня, година 7.30 веч. „Весілля в Голівуді".

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):
Пятниця, 12. червня, година 7·30 веч. „Що хочете?" комедія Шекспіра".
Субота, 13. червня, театр нечинний.

Малий Міський Театр:
Нечинний.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Він і його сестра" (Власта Буріян, Анні Ондра).

КАСІНО: Звукова фільма „Таємний Джеймс".

КОЛЬОСЕИ: Нечинне.

ЛЕВ: Звукова фільма „Геть із панцішкою!". „Всі на чердак!"

МАРУСЕНЬКА: Звукові фільми „Гальо! тут говорить Яроші"! і „Гаі-Танг".

ОАЗА: Звукова фільма „Дівча з Монтпарнасу".

ПАЛЯС: Звукова фільма „Чоловік, що шукає вбивника".

ПАН: Звукова фільма „За океаном" (Моріс Шевальє").

ПАСАЖ: „Бич права" (Собака Кльондайк) і додатки.

ПРОМІНЬ: „Залізна маска" (Фербенкс).

ФАТАМОРГАНА: „Жар кохання" (Грета Ґарбо).

ХИМЕРА: „Шукаю чоловіка і маю гроші". Звуковий додаток.

СТИЛЕВЕ: „Ідіот" (Л. Чаней) і Бастер Кітон.

УТІХА: „Опирі степу" (Кен Мейнард). „Паперовий коханок".

Програма радіо.

Пятниця 12. червня. 1931.

Варшава (1411,8) 18·00 Концерт. **Льондон** (356,3) 14·15 Концерт. **Берлін** (419) 16·30 Концерт. **Рим** (441,2) 12·45 Легка музика. **Прага** (486,2) 13·30 Радіо-орхестра. **Відень** (516,4) 15·20 Капеля Гавота. **Будапешт** (550,5) 17·30 Концерт солістів. **Харків** (937,5) 15·00 Концерт. **Ленінград** (1000) 15·00 Концерт.

Субота 13. червня 1931.

Варшава (1411,8) 16·00 Програма для дітей. **Льондон** (356,3) 20·00 Камеральна музика. **Берлін** (419) 18·55 Шкільні пісні. **Рим** (441,2) 17·00 Концерт. **Прага** (486,2) 18·25 Німецька авдиція. **Відень** (516,4) 12·00 Концерт. **Будапешт** (550,5) Орхестра. **Харків** (937,5) 15·00 Концерт. **Ленінград** (1000) 14·00 Концерт. **Париж** (1724,1) 16·30 Музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця 12. червня.

12·10, 15·45, 17·10, 17·30, 19·20 Ґрамофон, 13·10, 19·55 Метеорольог. комунікат, 14·50 Господар. комунікат, 15·25, 17·35 Відчит, 16·10 Авд. для хорих, 17·15 „Про звання учителя середних шкіл" (відч.), 18·00, 20·15 Концерт, 19·00 Всячина, 19·30 Літературна балачка, 20·00, 22·15 Прес. радіовісник, 22·00 Фейлетон, 22·20 Продовження концерту, 22·50 Почт. скринька, 23·00 „Ідемо на вакації" (кабарет).

Субота, 13. червня 1931.

11·58 Сиґнал часу. 12·45, 15·10, 17·10 Ґрамофон. 13·10 Метеорольог. комунікат. 14·50 Госп. комунікат. 15·30 Фортепян. 15·45 Авд. для наймолодших. 16·00 Програма для дітей. 17·15 Нові видання. 17·30 Відчит.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Кооп. Український Театр у Львові. Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові.
Болехів:
12. VI. „Мина Мазайло".
13. VI. „Чесна Сузанна".
14. VI. „Хмара". 1873

З Дирекції III. Держ. Учит. Семинарії. Вступні іспити на I. курс відбудуться в днях 23., 24., 25. і 26. червня ц. р. Зголошення приймається до 15. червня. До подань залучається: метрику, опис життя, свід. щіплення віспи, свідоцтво з 7 кл. народньої школи (наразі з 1 пів. року), свід. моральности (ті, що не ходили до школи). До іспиту треба принести українську і польську читанку з 7 кл., зшиток і олівець або ручку і перо. — **Вписи до I. кл. школи вправ** відбуваються щодня передполуднем у шкільнім льокалі (вул. Сташица ч. 3, недалеко трамв. перестанку на вул. Потоцького). 2227 2-2

Виховне заведення для бездомних хлопців Братів Альбертинів при вул. Клепарівській ч. 15 приймає всякі направи та відновлювання меблів, як політерування, виплітання та дороблювання недостаючих частин. У заведенні направляють: звичайні гнуті крісла, табурети, готицькі і фортепянові крісла, фотелі, бюрка, шафи, шафки на акти, столи, столики і т. п. Відбір і достава меблів безплатно. Телефон ч. 19—27. 2—2

На Рідну Школу зложили ВП. П. Д-р Володимир і Марія з Токарських Когутяки 50 зол. замість повідомлень про своє вінчання, що відбулося у Львові дня 6. п. м.; Весільні Гості у Михайла Сойки в Кольонії — Стоки пов. Бірка на руки Гриця Кульчицького 20·50 зол. — ВП. Жертводавцям складає щиру подяку **Головна Управа.** 2232

Вписи до приватної фахової школи середнього типу С. С. Василіянок у Львові на I. курс відбуватимуться в днях 25, 26. і 27. червня ц. р. в управі школи С. С. Василіянок у Львові при вул. Длуґоша 17. 2231 1—3

Дирекція дів. гімназії Р. Ш. в Станиславові подає до відома, що вступні іспити до кл. II—VIII. відбудуться в днях 22—27, а до I. кл. і вписи до усіх клас від 27—30 червня ц. р. 2230 1—2

Вп. Панству: Якову й Доміцелі Зазулякам у Чорткові, які зложили на „Рідну Школу" 250 зол., одержаних від сусіда п. Івана Кароля, як зворот заподіяної ним шкоди й за відступлення від карних доходжень проти нього на судовій дорозі, — складає отсим щиру подяку **Старшина Кружка „Рідної Школи" в Чорткові.** 2233

—o—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.